

Utlåtande 2005:42 RII (Dnr 328-5209/2004)

Genomförandebeslut avseende anläggning av konstgräs- fotbollsplaner på Stadshagens IP, Enskede IP, Hammar- byhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Anläggning av konstgräs på Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005 godkänns.
2. Finansieringen av investeringsutgifterna för år 2005 sker inom idrottsnämndens investeringsplan för 2005.
3. Finansieringen av kapitalkostnader för år 2006 och framöver får beaktas i samband med upprättandet av kommande budgetar.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Ärendet

I samband med att kommunfullmäktige behandlade budget för 2005 förstärktes idrottsnämndens investeringsram med totalt 124 mnkr för en utbyggnad av antalet konstgräs-fotbollsplaner. Kommunfullmäktige uttalade även att projektet skall betraktas som ett ”stort projekt”. Idrottsnämnden får återkomma till kommunfullmäktige med genomförandebeslut där drift- och kapitalkostnader beaktas.

Idrottsnämnden har den 7 december 2004 beslutat godkänna förvaltningens förslag till anläggning av Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret som föreslår att investeringen godkänns.

Mina synpunkter

I majoritetens budget för 2005 förstärkes idrottsnämndens investeringsram för konstgräs fotbollsplaner med totalt 124 miljoner kronor. Dessa fem planer ingår i den strategi för anläggande av fler konstgräsplaner som idrottsnämnden tagit fram. Den utgår från miljöhänsyn, geografisk spridning i staden och strategiska placeringar i förhållande till nyttjandegrad.

Satsningen på konstgräsplaner är en del av den nuvarande majoritetens prioritering av barn och ungas behov. Speciellt för yngre är det viktigt att det finns möjlighet att utöva sport och lek i närheten av sin bostad. Detta gäller såväl spontanidrott som organiserat sportande. Det är därför mycket positivt att ytterligare fem planer i olika delar av staden nu kan beläggas med konstgräs.

Anläggandet skall ske med hänsyn till skydd av miljö, hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser i enlighet med Stockholms miljöprogram och dagvattenstrategi. I samråd med miljöförvaltningen upprättas också program för provtagning av dagvatten vid idrottsplatserna.

Idrottsnämnden har ansökt om medel ur Miljömiljarden för att kartlägga vilken skötsel och underhåll som är lämpligast för konstgräs. Syftet med projektet är att ge en samlad bild av och öka kunskapen om hållbarhet och miljöpåverkan från konstgräsmattor. Vidare ska riktlinjer för utsläpp och analysmetoder fastslås, som bl.a. är användbara vid upphandling som krav på leverantörer av konstgräs. Projektet drivs i nära samarbete mellan idrottsförvaltningen och miljöförvaltningen.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Det är positivt med utbyggnaden av allt fler konstgräsplaner. På så sätt ökas nyttjandegraden av fotbollsplanerna väsentligt. När det gäller Stadshagen hade dock så mycket mer kunnat genomföras. Under förra mandatperioden hade vi långtgångna planer på att utveckla Stadshagens IP, idrottsanläggningar på Kristineberg samt Stora Essingen. Denna stora idrottsatsning innebar att staden skulle få en helt ny och unik idrottsan-

läggning samt upprustning av gamla anläggningar. Förslaget som var värt 300 mnkr skulle finansieras genom inkomster från markförsäljning till bostadsföretag som av staden skulle få tillåtelse att bygga nya bostäder på Nord-Västra Kungsholmen. Satsningen kostar således inte skattebetalarna en enda krona. Vi vill att den planerade idrottsanläggningen under Stadshagen ska genomföras.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Anläggning av konstgräs på Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005 godkänns.
2. Finansieringen av investeringsutgifterna för år 2005 sker inom idrottsnämndens investeringsplan för 2005.
3. Finansieringen av kapitalkostnader för år 2006 och framöver får beaktas i samband med upprättandet av kommande budgetar.

Stockholm den 23 februari 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Kersti Py Börjeson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Kristina Alvendal* och *Peter Lundén-Welden* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I samband med att kommunfullmäktige behandlade budgeten för åren 2005 – 2007 förstärktes idrottsnämndens investeringsram med totalt 124 mnkr för en utbyggnad av antalet konstgräsfotbollsplaner. Kommunfullmäktige uttalade även att projektet skall betraktas som ett ”stort projekt”. Idrottsnämnden får återkomma till kommunfullmäktige med genomförandebeslut där drift- och kapitalkostnader beaktas.

Idrottsnämnden har den 7 december 2004 beslutat godkänna förvaltningens förslag till anläggning av Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005.

Reservation anfördes av *Billy Östh m fl* (m) mot beslutet till förmån för sitt förslag: ”att-satsen 4 ersätts med följande: 1. Den ökade kapitalkostnaden med 4,8 mnkr måste täckas inom ordinarie ekonomisk ram.”

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 22 november 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Intresset för konstgräs-fotbollsplaner har ökat i takt med att förvaltningen byggt om dåligt fungerande fotbollsytor och försett dessa med konstgräs. Gamla uppfattningar inom fotbollen om att konstgräs ger friktions- och/eller brännskador har försvunnit i samband med att leverantörerna genom sin produktutveckling framtagit ett konstgräs som i allt högre grad kan jämföras med naturgräs. Produktutvecklingen fortsätter för att konstgräset skall komma ännu närmare naturgräsets egenskaper. Utvecklingen av konstgräset inom andra idrotter som t.ex. landhockey och amerikansk fotboll har också bidragit till att den negativa synen på underlaget numera har minskat. En rätt uppbyggd och dränerad konstgräs-fotbollsplan medför i princip att inga träningar eller matcher behöver ställas in under ordinarie säsong.

Förvaltningen föreslår att 49 mnkr för ianspråktagande under 2005 för konstgräs-fotbollsplaner på följande anläggningar:

<u>Anläggning</u>	<u>Nuv. beläggn.</u>	<u>Kostnad</u>	<u>Anmärkning</u>
? Stadshagens IP	konstgräs	6 mnkr	omläggning
? Enskede IP (B-plan)	gräs	6 mnkr	
? Hammarbyhöjdens BP	grus	12 mnkr	sprängning erfordras, ny belysning samt skolidrottsytor
? Spånga IP (B-plan)	grus	5 mnkr	
? Stenhagens BP	grus	20 mnkr	utbyggnad, flyttning av ledningar, brunnar och parkvägar, byggnation av läktare, ny belysning, upp- rustning och utbyggnad av omklädningsbyggnad

Underlag för genomförandebeslut

Enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om och som ligger till grund för genomförandet av större investeringsprojekt, skall olika nämndbeslut fattas vid minst tre tillfällen, föreliggande genomförandebeslut och upphandlingsbeslut. Projektet avslutas till sist med att nämnden får en slutredovisning.

Idrottsnämnden fastställde i augusti 2002 de rutiner som skall gälla för idrottsförvaltningen vid genomförande av större investeringar och investeringar av särskilt intresse.

Mål och syfte med projektet

Anläggande av konstgräsplaner medför en standardhöjning av verksamhetsytan främst när grusplaner erhåller konstgräs. Vid anläggning av konstgräs på en befintlig naturgräsplan medför detta att nyttjande av fotbollsplanen ökar radikalt. En naturgräsplan kan användas c:a 17 – 20 timmar per vecka under perioden april – oktober. En konstgräsplan kan i princip användas dygnet runt och under hela den snöfria perioden av året.

Samtliga fotbollsplaner, förutom Spånga IP, kommer att utbyggas till regelrätta 11 – manna mått för fotbollsverksamhet (spelmått 65 x 105 meter). Spånga IP kommer att erhålla spelmått 60 x 100 meter, vilket är godkänt för ungdomsfotboll.

I samband med anläggandet av konstgräsplaner kommer även planbelysningen att ses över och vid behov ersättas med ny och energisnål armatur.

På Stadshagens IP kommer det gamla konstgräset att utbytas mot ett modernt konstgräs i tredje generationens utförande. I samband med utbytet till nytt konstgräs planerar förvaltningen även att låta starta upp värmeanläggningen för konstgräsfot-

bollsplanen, vilket medför att den nu uppvärmda grusplanen på Stadshagens IP kommer att avstängas.

Hammarbyhöjdens BP kommer även förses med syntetbelagda skolidrottsytor. Anläggningen planeras även för att kunna ta emot besökare från Hammarby Sjöstadsområdet.

Stenhagens BP är den ende av de anläggningar som förvaltningen inte åtgärdade i samband med avvecklingen av Kista IP. Bollplanen planeras nu bli en matcharena för fotbollsverksamheten inom Norra Järva. Bollplanen kommer förutom utbyggnaden till regelrätta spelmått förses med en mindre läktare samt en upprustad och utbyggd omklädningsbyggnad innehållande två nya omklädningsrum. Vidare kommer en mindre parkeringsplats att iordningställas.

Åtgärder och prestationer som behöver genomföras inom projektet

Om nämnden fattar beslut om här redovisat genomförandebeslut av de fem konstgräs-fotbollsplanerna vid sammanträdet 2004-12-07 kommer förvaltningen omgående att påbörja projektering och framtagande av erforderligt förfrågningsunderlag för genomförandet.

Projektets miljökonsekvenser

Förvaltningen lägger stor vikt vid att inga skadliga ämnen avges när det konstgräs, gummigranulat, sand och gummipad samt hela produkten är lätt att återvinna. Förvaltningen kommer i förfrågningsunderlaget att kräva att entreprenörerna intygar materialet är fritt från miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Tidplan för projektet

Förvaltningen planerar att påbörja projekteringsarbetet och upprättande av förfrågningsunderlag direkt efter att genomförandebeslutet har antagits i idrottsnämnden. Förvaltningen bedömer följande tidsplanering för genomförande av respektive konstgräsanläggning.

<u>Anläggning</u>	<u>Byggstart</u>	<u>Arbetet klart</u>
? Stadshagens IP	2005-06-20	2005-08-08
? Enskede IP	2005-11-01	2006-08-01
? Hammarbyhöjdens BP	2005-04-01	2005-08-01
? Spånga IP	2005-11-01	2006-08-01
? Stenhagens BP	2005-04-01	2006-04-01

Översiktlig projektkalkyl för investeringen samt driftkalkyl för årliga driftkostnader under förvaltningsskedet

Förvaltningen bedömer att investeringskostnaden för de berörda konstgräsfotbollsplanerna under 2005 uppgår till 49 mnkr. En mera noggrann kostnadskalkyl per anläggning kommer att upprättas när projekteringsarbetena är avslutade.

Kapitalkostnaderna, 5 % i ränta och med en rak avskrivning på 20 år avseende markarbetena och 33 år avseende byggnaden på Stenhagens BP, uppgår totalt till 4,8 mnkr för år 1. För varje år sjunker sedan kapitalkostnaden, d.v.s. räntan på ett års avskrivning.

Förvaltningen bedömer att driftkostnaderna kommer att öka för Hammarbyhöjdens BP och Stenhagens BP men minska för Enskede IP. Totalt kommer driftkostnaden att vara oförändrad.

För år 1 uppgår kapital- respektive driftkostnaden för respektive anläggning enligt nedan:

<u>Anläggning</u>	<u>Investerings-</u> <u>kostnad</u>	<u>Kapital-</u> <u>kostnad</u>	<u>Drift-</u> <u>kostnad</u>
? Stadshagens IP	6 mnkr	0,6 mnkr	oförändrad
? Enskede IP (B-plan)	6 mnkr	0,6 mnkr	- 150 tkr
? Hammarbyhöjdens BP	12 mnkr	1,2 mnkr	+ 50 tkr
? Spånga IP (B-plan)	5 mnkr	0,5 mnkr	oförändrad
? Stenhagens BP	20 mnkr	1,9 mnkr	+ 100 tkr
<i>Summa</i>	<i>49 mnkr</i>	<i>4,8 mnkr</i>	<i>oförändrad</i>

Personal- och arbetsmiljökonsekvenser

Förvaltningen bedömer att för driftpersonalen innebär anläggande av konstgräs på föreslagna anläggningar att skötselinsatserna kommer att förenklas. För Hammarbyhöjdens BP och Stenhagens BP kommer skötselinsatserna att behöva ökas eftersom skolidrottsbanor respektive omklädningsbyggnaden kommer att utbyggas.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen föreslår mot bakgrund av vad som ovan anförts att idrottsnämnden godkänner redovisningen och ger förvaltningen i uppdrag att påbörja projekteringsarbetet och upprättande av förfrågningsunderlag inför anläggande av konstgräsfotbollsplaner på Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens BP, Spånga IP och Stenhagens BP.

Förvaltningen föreslår att idrottsnämnden hos kommunfullmäktige inhämtar godkännande på föreslagen inriktning avseende anläggande av konstgräsfotbollsplaner och därmed får ianspråktaga erforderliga investeringsmedel under 2005.

Förvaltningen återkommer till idrottsnämnden med erforderliga tilldelningsbeslut.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 19 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Idrottsnämnden godkände den 24 augusti 2004 idrottsförvaltningens strategi för anläggande av konstgräsplaner.

Idrottsnämndens förslag till strategi i korthet

Antalet konstgräsplaner i Stockholm i dag:

	Iordningställda	Planerade/under byggnation	Summa:
11-mannaplaner	8	7	15
7-mannaplaner	1 (fotbollshall på Spånga idrottsplats)	5	6
Summa:	9	12	

Därutöver föreslår idrottsnämnden att ytterligare tretton (varav tolv nya) 11 – manna konstgräsplaner anläggs. Vid framtagandet av utbyggnadsplanen för konstgräsfotbollsplaner har idrottsnämnden utgått från att fotbollsplanerna får en rättvis geografisk spridning över staden samt att de lokaliseras till fotbollstäta områden. Med föreslagen utbyggnad har idrottsnämnden bedömt att den geografiska spridningen av konstgräsplaner inom staden är fullgod.

I samband med att kommunfullmäktige behandlade budgeten för 2005-2007 förstärktes idrottsnämndens investeringsram med totalt 124,0 mnkr avseende utbyggnad av konstgräsplaner som enligt idrottsförvaltningens plan skall anläggas på följande platser fördelat mellan åren 2005 - 2007:

2005	2006	2007
Hammarbyhöjdens bollplan	Hjorthagens idrottsplats	Kristinebergs bollplan
Stadshagens idrottsplats	Aspuddens idrottsplats	Skarpnäcks sportfält
Enskede idrottsplats (B-planen)	Mälärhöjdens idrottsplats	Västberga idrottsplats
Spånga idrottsplats (B-planen)	Åkeshovs bollplan	
Stenhagens bollplan	Ängby idrottsplats	

Projekten skall betraktas som ett "stort projekt" och idrottsnämnden skall återkomma till kommunfullmäktige med genomförandesbeslut, varvid drift- och kapitalkostnads-konsekvenser skall beaktas. Föreliggande ärende avser anläggning av konstgräsplaner vid Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005.

Ärendet

Syftet upprustningen

Anläggande av konstgräsplaner medför en standardhöjning av verksamhetsytan främst när grusplaner erhåller konstgräs. Konstgräsplanerna medför ett ökad nyttjande i förhållande till naturgräsplaner samt att träningsperioden förlängs. En rätt uppbyggd och dränerad konstgräsplan medför i princip att inga träningar eller matcher behöver ställas in under ordinarie säsong.

Samtliga fotbollsplaner, förutom Spånga IP, kommer att byggas ut till regelrätta 11-manna spelmått för fotbollsverksamhet.

Kompletterande uppgifter inhämtade av stadsledningskontoret

Den genomsnittliga anläggningskostnaden för samtliga fotbollsplaner blir något dyrare än exempelvis anläggning av konstgräsplanerna vid Vårbergs IP. Den genomsnittliga anläggningskostnaden beräknas uppgå till 1 300 kr per kvm aktivitetsyta vilket skall jämföras med Vårbergs IP där anläggningskostanden beräknades uppgå till 1 000 kr per kvm aktivitetsyta. Skillnaderna beror bl.a. på dyrare grundläggningskostnad för Hammarbyhöjdens BP där sprängningsarbeten erfordras. Både Hammarbyhöjdens BP och Stenhagens BP skall byggas ut för att erhålla regelrätta spelmått. Detta innebär omfattande markarbeten till följd av flyttning av ledningar, brunnar och parkvägar samt att ny planbelysning skall sättas upp.

Stenhagens BP kommer att klassificeras som liten publikanrena och bli huvudarena för fotbollen på Norra Järva efter det att Kista idrottsplats nu har avvecklats.

Investeringen genererar inga investeringsinkomster.

Investeringsutgift

Kompletterande uppgifter inhämtade av stadsledningskontoret

Investeringsutgiften beräknas uppgå till 49,0 mnkr 2005, varav 40,0 mnkr avser anläggande av konstgräsplaner och belysning. Resterande utgift avser tillbyggnad av omklädningsrum till följd av ökat kapacitetsutnyttjande (5,0 mnkr) och anläggning av skolidrottsytor (4,0 mnkr), sidoytor för löpning, längdhopp och kula. Utgiften fördelas per anläggning enligt följande:

Anläggning	Nuvarande beläggning	Total- kostnad	Varav:		
			Konstgräs belysning	Skolidrotts- ytor	Omklädn. byggnad
Stadshagens idrottsplats	Konstgräs	6,0	6,0		
Enskede idrottsplats (B-planen)	Naturgräs	6,0	6,0		
Hammarbyhöjdens bollplan	Grus	12,0	8,0	4,0	
Spånga idrottsplats (B-planen)	Grus	5,0	5,0		
Stenhagens bollplan	Grus	20,0	15,0		5,0
	Summa	49,0	40,0	4,0	5,0

Driftskonsekvenser

Nämnden bedömer att skötselinsatserna kommer att förenklas. För Hammarbyhöjdens BP och Stenhagens BP kommer skötselinsatserna att ökas eftersom det sker en utbyggnad av anläggningen till följd av att skolidrottsytorna och omklädningsbyggnaden kommer att byggas ut. Sammantaget bedömer nämnden att upprustningen inte kommer att medföra ökade driftkostnader.

Kapitalkostnaderna beräknas uppgå till totalt 4,8 mnkr per år för samtliga anläggningar.

Kompletterande uppgifter inhämtade av stadsledningskontoret

Den nya anläggningen kommer inte heller generera några intäkter eftersom det i första hand är ungdomslag (som inte betalar någon bokningsavgift) som kommer att svara för den ökade nyttjandegraden.

Risk och osäkerhetsfaktorer

Kompletterande uppgifter inhämtade av stadsledningskontoret

Anläggande av konstgräs och syntetbanor skall ske med hänsyn till skydd av miljö, hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser i enlighet med Stockholms miljöprogram och dagvattenstrategi. De negativa miljöaspekterna vid anläggande av konstgräs är risk för höga halter av tungmetaller eller kolväten i dagvattnet från idrottsplatsen. Idrottsnämnden konstaterar i sitt underlag till utbyggnadsplan för konstgräs fotbollsplaner att miljöfördelarna överväger nackdelarna. Konstgräs tar mindre resurser i anspråk i form av bevattning, gödsel och bekämpningsmedel. Det krävs inte heller stora mängder bränsle till drift av skötselmaskiner. Val av material är också

viktigt för att minska miljöpåverkan, rent konstgräs är exempelvis miljövänligare än återanvänt gummi. I samråd med miljöförvaltningen upprättas också program för provtagning av dagvatten vid idrottsplatserna.

Stadsledningskontorets synpunkter

Enligt budget 2005 skall idrottsnämnden återkomma till kommunfullmäktige med genomförandebeslut vid anspråkstagande av investeringsplan med 124,0 mnkr för utbyggnad av konstgräsplaner. Detta ärende avser anläggning av konstgräsplaner vid Stadshagens IP, Enskede IP, Hammarbyhöjdens IP, Spånga IP och Stenhagens BP med investeringsutgift om 49,0 mnkr 2005. Stadsledningskontoret föreslår att investeringsutgiften godkänns för dessa ändamål. Den sammanlagda investeringsutgiften får uppgå till högst 49,0 mnkr. Projekten skall enligt kommunfullmäktiges beslut betraktas som ett "stort projekt", vilket innebär att samtliga projekt skall slutredovisas till kommunfullmäktige när planen för anläggande av konstgräsfotbollsplaner för perioden 2005 till 2007 är genomförd.

Några ytterligare medel än de som anvisas i budget för ökade drift- och kapitalkostnader kan idrottsnämnden inte räkna med för närvarande. Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige skall besluta att ökade kapitalkostnader för år 2006 och framöver får beaktas vid upprättande av kommande års budgetar.

IDROTTSNÄMNDENS STRATEGI FÖR ANLÄGGANDE AV KONSTGRÄSPLANER

Idrottsnämnden beslutade vid sammanträde den 24 augusti 2004 att godkänna förvaltningens strategi för anläggande av konstgräsplaner. Ärendet bifogas i sin helhet, *bilaga*.

Bilaga

**STOCKHOLMS
IDROTTSFÖRVALTNING**

Handläggare: Jan Sågström
Tfn. 508 26 238

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2004-08-16

IdN 2004-08-2
Nr. 9 B.

Dnr. 412/342/04

Till
Idrottsnämnden

**Förslag till svar på skrivelse från Kersti Py Börjeson (s) och Maria Hannäs (v)
angående strategi för anläggande av fler konstgräsplaner**

FÖRSLAG TILL BESLUT

Idrottsförvaltningen föreslår att idrottsnämnden beslutar

att som svar på skrivelsen från Kersti Py Börjeson (s) och Maria Hannäs (v) angående strategi för anläggande av fler konstgräsplaner överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande.

Kjell Karlsson

Åke Roxberger

SAMMANFATTNING

Fotbollsspel på konstgräs har under senare år ökat kraftigt i landet. Antalet planer har ökat från c:a 30 planer 1990 till c:a 80 planer 2000.

Anläggningssituationen i staden med många grusplaner och hårt nyttjade och slitna naturgräsplaner har framkallat behovet av utbyten till konstgräs. Konstgräsplaner ger ett ökat nyttjande, högre spelkvalitet, lägre driftkostnader och en bättre miljökontroll. Flera av de konstgräsplaner som nu byggs och planeras att byggas kommer till som kompensation av idrottsmark som används för i huvudsak bostadsbyggnation.

Föreningslivet som i högre grad nyttjar konstgräsplaner när allt fler anläggs, uttrycker att dessa är framtiden för Stockholmsfotbollen. Förvaltningen vill med detta ärende *peka på* att ytterligare investeringar i konstgräsplaner är att stimulera till mer fotbollsspel för unga och vuxna men också stora möjligheter till aktiviteter för skolor, allmänhet och oorganiserad verksamhet. Konstgräsplanerna tål ett högt nyttjande och kräver låga men regelbundna skötselinsatser.

Förvaltningen ser det som viktigt att inför anläggande av nya konstgräsanläggningar är att dessa får en rättvis geografisk spridning över staden samt att utbyggnaden också sker områdesvis.

UTLÅTANDE

Ärendet

Idrottsnämnden beslöt 2004-05-17 att ge förvaltningen i uppdrag att bereda en skrivelse från Kersti Py Börjeson (s) och Maria Hannäs (v) angående strategi för anläggande av fler konstgräsplaner. Skrivelsen bifogas, **bilaga 1**.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av planeringsavdelningen efter samråd med staben för forskning, utvärdering och utveckling.

Bakgrund

Inom Stockholms stad finns för närvarande åtta 11 – manna konstgräsplaner iordningställda för i första hand fotbollsspel.

- ? Hammarby idrottsplats
- ? Stadshagens idrottsplats
- ? Zinkensdamms idrottsplats
- ? Gubbängens idrottsplats
- ? Kärrtorps idrottsplats
- ? Hässelby Gårds bollplan
- ? Stora Mossens idrottsplats
- ? Ärvinge bollplan

Vissa av konstgräsplanerna nyttjas även av andra bollsporter som t.ex. amerikansk fotboll och landhockey. Hälften av anläggningarna är av den så kallade 2:a generations konstgräs medan de senast anlagda bollplanerna har försetts med den 3:e generationens konstgräs.

Under hösten 2004 planeras för byggstart av ytterligare fem konstgräsplaner enligt följande.

- ? Farsta idrottsplats
- ? Hagsätra idrottsplats
- ? Blackebergs idrottsplats
- ? Hässelängens bollplan (7 – manna plan)
- ? Maltesholmsskolans bollplan (7 – manna plan)

Idrottsnämnden har även beslutat om anläggande av ytterligare sju konstgräsplaner.

- ? Stora Essinge idrottsplats
- ? Vasaparken (7 – manna plan)
- ? Lisebergs bollplan
- ? Vårbergs idrottsplats (2 stycken)
- ? Stora Mossens idrottsplats (2 stycken 7 – manna planer)

Därutöver kommer ett utbyte av konstgräset på Zinkensdamms idrottsplats att genomföras i samband med den nu pågående upprustningen och moderniseringen av anläggningen.

Sammanfattningsvis finns det beslut för iordningställande av totalt 12 nya konstgräsplaner, varav fem av dessa är 7 – manna planer.

Kvaliteten på konstgräset är under en stor utveckling, detta för att efterlikna naturgräsets egenskaper så långt som det är möjligt. Så vitt förvaltningen erfar är det i första hand internationella och nationella fotbollsorganisationers krav som styr utvecklingen av konstgräset.

Förvaltningens förslag till strategi

Lokalisering

Förvaltningen instämmer i de i skrivelsen angivna kriterierna om hur kommande upphandlingar av konstgräsytor skall ske. Förvaltningen ser det som viktigt att kommande konstgräsanläggningar får en rättvis geografisk spridning över staden samt att de lokaliseras till fotbollstäta områden.

För en fortsatt utbyggnad av konstgräsplaner har förvaltningen i sin strategi utgått i från det av nämnden under hösten 2002 antagna klassificeringsärendet för stadens utomhus idrottsanläggningar. Förvaltningen vill här uppmärksamma på att vissa anläggningar inte kan förses med konstgräs eftersom de i dag är klassade som elit- och A-anläggningar för friidrott.

För att erhålla en rättvis geografisk spridning av konstgräsplaner föreslår förvaltningen att ytterligare tretton 11 – manna konstgräsplaner anläggs på följande platser.

- ? Hjorthagens idrottsplats
- ? Kristinebergs bollplan

- ? Aspuddens idrottsplats
- ? Enskede idrottsplats (B-planen), (eventuellt uppvärmd)
- ? Hammarbyhöjdens bollplan
- ? Mälarhöjdens idrottsplats
- ? Skarpnäcks sportfält
- ? Västberga idrottsplats
- ? Grimsta sportfält, (bekostas via exploateringsmedel)
- ? Spånga idrottsplats (B-planen)
- ? Stenhagens bollplan
- ? Åkeshovs bollplan
- ? Ängby idrottsplats, (eventuellt uppvärmd)

Förvaltningen föreslår även att det befintliga konstgräset på Stadshagens idrottsplats utbyts och att den befintliga planvärmen upprustas så att bollplanen kan nyttjas året runt för fotbollsspel.

Tidplanen för genomförandet av ovan nämnda konstgräsplaner är avhängigt medelstilleddningen till förvaltningen. Förvaltningen föreslår att utbyggnadstakten sker med en rättvis geografisk spridning över staden och med start med Stadshagens idrottsplats, Hammarbyhöjdens bollplan och Stenhagens bollplan. Den sistnämnda anläggningen är den enda som inte blev upprustad inom anslaget för Kista IP-projektet, varvid förvaltningen är angelägen slutföra upprustningen av bollplanerna inom Norra Järva.

Förvaltningen förordar även att Hammarbyhöjdens bollplan snarast förses med konstgräs med hänsyn dels till bristen på fotbollsplaner på Södermalm med omnejd, dels att bollplanen i behov av ny dränering. En dålig dränering har nu medfört att planen endast kan användas för träningar. En moderniserad Hammarbyhöjdens bollplan skulle underlätta för fotbollsverksamheten för Södermalmsungdomarna, som i dagsläget har en ytterst begränsad tillgång till fotbollsytor och som periodiskt kan komma att bli ännu sämre.

Förvaltningen bedömer att investeringskostnaden för en konstgräsplan, exklusive uppvärmning, varierar mellan 6 – 9 mnkr i prisnivå våren 2004 beroende på arbetenas omfattning med t.ex. dränering, uppbyggnad och planbelysning.

Under förutsättning av att här föreslagna anläggningar förses med konstgräs, bedömer förvaltningen att den geografiska spridningen av konstgräsplaner inom staden är fullgod.

Vid val av olika typer av konstgräs, som är komplicerat, bedömer förvaltningen att det för närvarande finns två typer att välja mellan. "2:a generationens konstgräs," en äldre typ, som har kortare syntetstrån (mindre lämpligt för fotboll) men som lämpar sig relativt bra för nyttjandet av andra idrotter som amerikansk fotboll och landhockey samt om en anläggning skall dubbelnyttjas t.ex. fotboll och konstis. Den modernare typen, "3:e generationens konstgräs," som är försedd med längre syntetstrån och mer efterliknar naturgräset är den produkt som efterfrågas och uppskattas av fotbollsutövarna. Utvecklingen är dock pågående och nya konstgrästyper kommer att komma.

Förvaltningen har genom anläggandet av ett antal planer med det s.k. tredje generationens konstgräs gjort erfarenheter av val av grässorter, planuppbyggnad, skötsel och miljöpåverkan.

Förvaltningen arbetar med ett antal vägledande kriterier inför anläggande av fler konstgräsplaner.

- ? ökat nyttjande för föreningar, skolor och spontanidrott
- ? högre kvalitet jämfört med dåliga grusplaner och sämre naturgräsplaner
- ? bra geografisk spridning över staden
- ? produktionskontroll och analyser av offererade konstgräs
- ? god infrastruktur och tillgänglighet till föreslagen anläggning
- ? kostnadseffektivitet

Förvaltningen har i detta ärende endast redovisat ett förslag till utbyggnad av konstgräsytor som i första hand gynnar skolorna och den organiserade idrotten. Avseende spontanidrottsytor så finns det ett förslag i staden att stadsdelsnämnderna skall få både investerings- och driftansvar för iordningställande av dylika ytor.

Miljöfrågor

Miljöstrategi

Förvaltningens målsättning är att anlägga icke förorenade lek- och idrottsytor. Vid val av konstgräs utgår vi från känd kunskap och att miljöfördelarna överväger nackdelarna. Konstgräset tar mindre resurser i anspråk och behöver inte vatten, gödsel och bekämpningsmedel eller stora mängder bränsle till drift av skötselmaskiner. De negativa miljöaspekter, höga halter tungmetaller eller kolväten, som framkommer ska åtgärdas vartefter de blir kända och är detta inte möjligt så ska konstgräset bytas mot ett mer miljövänligt alternativ. Målsättningen är att köpa ett rent konstgräs, särskilt med tanke på gummifyllningen, trots att ett renare gummi är betydligt dyrare än ett återanvänt gummi.

Val av plats

Anläggande av konstgräs och syntetbanor ska ske med hänsyn till skydd av miljö, hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser i enlighet med Stockholms miljöprogram och dagvattenstrategi. I samband med att en detaljplan upprättas genomförs en miljökonsekvensbeskrivning, baserad på känd kunskap, för att ge en samlad bild av konstgräsets påverkan av närområdet.

Val av material - upphandling

Principen vid val av material i konstgräs, både för inom- och utomhusbruk, är att välja de material som kan bedömas som de mest miljövänliga. Förvaltningen söker på olika

sätt kunskap om konstgrässets innehåll avseende gummi, plast, sand och bindemedel. Förvaltningen efterfrågar varuinformationsblad, innehållsförteckningar, innehållsanalyser samt lakteter från leverantörerna för att sammanställa ett bra beslutsunderlag.

Förvaltningen gör vid behov egna undersökningar, analyser av gummi, lakteter, dagvattenanalyser och luftanalyser för att öka materialkunskapen. Enligt försiktighetsprincipen tillämpas Naturvårdsverkets generella riktlinjer för förorenad mark vid bedömning av gummits innehåll. Dessa riktlinjer kommer att vara vägledande i de fortsatta upphandlingarna tills det finns riktlinjer från Naturvårdsverket, miljöförvaltningen eller Arbetsmiljöverket för dessa ytskikt.

Egenkontroll

För att möjliggöra en egenkontroll av dagvattnet från en idrottsplats ska särskilda provtagningsbrunnar anläggas. I samråd med miljöförvaltningen upprättas sedan ett program för provtagning av dagvatten. Före utläggning av levererat gummi ska, så länge leverantören inte har kontroll på produktionen, analys göras med avseende på metaller och kolväten eller andra ämnen som miljöförvaltningen efterfrågar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen föreslår att idrottsnämnden beslutar att som svar på skrivelsen från Kersti Py Börjeson (s) och Maria Hannäs (v) angående strategi för anläggande av fler konstgräsplaner överlämna och återropa detta tjänsteutlåtande.